

Afgørelser – Reg. nr.: 00178.00

Fredningen vedrører: Troldkirken, Langdysse

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

20-05-1926

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

75821

Vedrørende fredning af langdyssen "Troidkirken".
=====

Matr.nr. 14^A og 15^A, Sønderholm by og sogn,
Hornum herred, Ålborg amt.

Frednings-nr. 1211:1

"Troidkirken" blev fredlyst 1809 ved resolution udstedt af Kgl. Danske Cancelli. Ved resolutionen tilsikredes offentligheden adgang til mindesmærket. (Fredningen er registreret i "Antiquariske Annaler" I, Kbhvn., 1812). Da denne fredning ikke syntes respekteret, og Directionen for de antiquariske mindesmærker anså fredningen for at være af tvivlsom natur i juridisk henseende, besluttedes det at forny fredningen ved en tingløst deklARATION udstedt af ejeren:

Den 13/9 1850 udstedtes Declaration, hvorved Selvejergaardmand Knud Andersen erklærede for sig og efterkommende Eiere af hans Gaard intet at have imod, at den paa hans Mark, paa en Bakke "Troidkirke" kaldet, henved 1000 Skridt sydøst for Sønderholm By liggende, aflange Stensætning, omtrent 7,0 Skridt lang og 12 Skridt bred, sat af 52 store Stene, og som i Midten har et Stenkammer, bestaaende af en uhyre Overligger, der hviler paa 6 store Stene, for Fremtiden, i Overensstemmelse med det Kgl. Danske Cancellis Resolution (af Aaret 1809), fuldstændig bevares i sin nuværende Stand og fredlyses som et under offentlig Tilsyn staaende, nationalt Mindesmærke, hvortil enhver Besøgende har Adgang. Han forpligter saaledes sig og efterkommende Eiere til ikke at grave indenfor Stensætningen eller borttage nogen af Stenene eller beskadige samme, f.ks. ved at underpløje Stenene. Tingløst den 28. September 1850, Protocol No 12 folio 572.

10 år efter udstedelsen af denne Declaration blev Directionen imidlertid gjort opmærksom på, at ovennævnte Declarations udsteder Knud Andersen kun ejede den sydlige del af langdyssen, godt 2/3 af længden. Den nordlige del ejedes af Poul Pedersen, også ham fik man derfor til at udstede en fredningsdeklARATION, denne gang dog mod et vederlag beregnet efter stenedes værdi:

1211-1.

P5-KM

for Ålborg Amt

26/66

Ved en Declaration udstedt i Nibe den 2. October 1860 frafalder Selveiergaardmand Paul Pedersen i Sønderholm Sogn og By for sig og efterkommende Eiere af sin iboende Gaard al Ret til den paa hans Mark værende Andel af den fredede Stensætning, kaldet Bjerget eller Troldkirke paa Sønderholm Mark, hvilken Andel udgjør omtrent 670 Alen, hvori er indbefattet 4 Alen som et Fortoug uden om Stensætningen og gjelder denne Afstaaelse saavel Benyttelsen af Jorden som de paa samme staaende 12 Indfatningsstene. Erstatning engang for alle 37 R₀. Lest i Retten paa Hornum Herredsting den 6 October 1860, protocolleret No 15 folio 680.

Ved fredningsloven 1967 blev langdyssen noteret som fredet ifølge lovens § 2. Fredningen er noteret i tingbogen for matr.nr. 14^a, Sønderholm by for den nordlige dels vedkommende og på matr.nr. 15^a, Sønderholm by for den sydlige dels vedkommende.

Den nuværende mærkesten af granit blev rejst 1873 som erstatning for en gammel trætavle, som var rejst efter fredningerne ved århundredes midte.

Troldkirken, Aalborg kommune

20/5 1926

af

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Aalborg Amtsradsreds

Aar 1926 den 20. Maj blev i Sagen vedr. Andragende fra kgl. Borgmester Bornemann m.fl., Aalborg, om Fjernelse af nogle ved Langdyssen "Troidkirken" i Sønderholm Sogn anbragte Lysmaster afsagt saalydende

K e n d e l s e :

I Skrivelse af 23. Oktober 1925 har kgl. Borgmester Bornemann, Kaptajn, Branddirektør Bluhme, Politimester Buch Petersen, Statsadvokat Kiørboe, Formand for Aalborg Haandværkerforening Anton Larsen, Redaktør L. Schiøttz Christensen og kgl. Bygningsinspektør E. Packness, alle af Aalborg, henledt Nævnets Opmærksomhed paa, at der ved den i Sønderholm Sogn paa en Bakkekam beliggende fredede Langdysse, Troidkirken kaldet, er anbragt en Række Master, som bærer en elektrisk Lysledning.

Efter at have faaet oplyst, at Ledningen er anbragt af Aktieselskabet "Himmerlands Elektricitetsforsyning", har Nævnet afholdt et Møde paa Stedet sammen med Formanden for nævnte Selskabs Bestyrelse og en Repræsentant for dets projekterende Ingeniør. Denne har derefter paa Nævnets Anmodning udarbejdet og faaet godkendt af Elektricitetskommissionen en Plan til Flytning af Ledningen, saaledes at denne føres bagom den Bakke, hvorpaa Dyssen er beliggende, samt indhentet Tilbud paa Flytningen, ifølge hvilket Omkostningerne herved vil andrage 3400 Kr. foruden Erstatning til de Lodsejere, paa hvis Jord Masterne ved Flytningen vil blive anbragt.

Efter Modtagelsen af disse Oplysninger har Nævnet paany drøftet Sagen og kommen til det Resultat, at der vel maa gives den modtagne Henvendelse Medhold i, at Anbringelsen af den paagældende Ledning har skæmmet det ærverdige og landskabelige smukke Oldtidsminde og derfor burde have været undgaaet, men at man ikke finder nogen Hjemmel i Fredningsloven til at fordre Ledningen flyttet uden at erstatte Aktieselskabet de dermed forbundne Udgifter, og at der, da disse maa anses uforholdsmæssig store i Forhold til det ved Flytningen opnaaede Gode, ikke fra Nævnets Side vil kunne fore-

tages videre i Sagen.

Lehmann